

Aktualu rytoj

MOKSLO ŽURNALAS / SCHOLARLY JOURNAL

Relevant Tomorrow

2025 5 (27–28)

 OPEN ACCESS

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Mokslo žurnalas

Aktualu rytoj

2025

5 (27–28) tomas

Leidžiamas nuo 2021 metų

*Atminties institucijos ir valstybė:
susiejant istoriją, suprantant dabartį ir kuriant ateitį*

*Specialaus numerio sudarytojai ir moksliniai redaktoriai –
Dalia Cidzikaitė, Ilona Strumickienė, Darius Žiemelis*

Vilnius, 2025

MARTYNAS MAŽVYDAS NATIONAL LIBRARY OF LITHUANIA

Scholarly journal

Relevant Tomorrow

2025

Vol. 5 (27–28)

Published since 2021

*Memory Institutions and the State:
Connecting History, Understanding the Present, and Building a Future*

*The special issue compiled and edited by
Dalia Cidzikaitė, Ilona Strumickienė, and Darius Žiemelis*

Vilnius, 2025

Per metus išeina 1 tomas (2 numeriai)

Aktualu rytoj, 2025, t. 5, Nr. 27–28

Specialus numeris „Atminties institucijos ir valstybė: susiejant istoriją, suprantant dabartį ir kuriant ateitį“

Skiriama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos 105 metų sukakčiai

Sudarytojai ir moksliniai redaktoriai – Dalia Cidzikaitė, Ilona Strumickienė, Darius Žiemelis

REDAKTORIŲ KOLEGIJA

Vyriausiasis redaktorius

Vincas Grigas

Vilniaus universitetas, Lietuva

Mokslinis redaktorius

Darius Žiemelis

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuva

Nariai

Krzysztof Brzechczyn

Poznanės Adomo Mickevičiaus universitetas, Lenkija

Dalia Cidzikaitė

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuva

Pauls Daija

Latvijos universitetas, Latvija

Lilija Duoblienė

Vilniaus universitetas, Lietuva

Petra Düren

Hamburgo universitetas, Vokietija

Saulius Grybkauskas

Lietuvos istorijos institutas, Lietuva

Marek Jabłonowski

Varšuvos universitetas, Lenkija

Daiva Janavičienė

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuva

Karolis Jonutis

Vilniaus universitetas, Lietuva

Krista Lepik

Tartu universitetas, Estija

Zenonas Norkus

Vilniaus universitetas, Lietuva

Luiz Oosterbeek

Tomaro politechnikos institutas, Portugalija

Anda Rožukalne

Rygos Stradinio universitetas, Latvija

Kęstutis Šapoka

Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Lietuva

Dalia Štreimikienė

Vilniaus universitetas, Lietuva

Marijana Tomić

Zadaro universitetas, Kroatija

Pavla Vizváry

Masaryko universitetas, Čekijos Respublika

Ana Vukadin

Zagrebo nacionalinė ir universitetinė biblioteka, Kroatija

Redakcijos adresas:

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

Gedimino pr. 51, LT-01109 Vilnius, Lietuva

El. paštas: Relevant.Tomorrow@lnb.lt; Darius.Ziemelis@lnb.lt

Tinklapis: <https://journals.lnb.lt/relevant-tomorrow>

Žurnalo viršelio autorė *Akvilė Paukštytė*

DOI: <https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.0>

Indeksuojamas: [DOAJ](#), [Lituanistika](#), [Google Scholar](#)

© Autoriai, 2025. Publikavo [Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka](#) .

Atvirosios prieigos žurnalas. Žurnalas platinamas vadovaujantis [Kūrybinių bendrijų Priskyrimas 4.0 Tarptautine licencija](#), kuri leidžia laisvai ir neribotai naudoti, kaip manoma esant reikalinga, be kita ko, kopijuoti, daryti pakeitimus ir kurti išvestinius kūrinius, naudoti komerciniais ir nekomerciniais tikslais nurodant informacijos šaltinį ir autorių.

The publication frequency is one volume (2 issues) per year

Relevant Tomorrow, 2025, Vol. 5, No. 27–28

Special issue "Memory Institutions and the State: Connecting History, Understanding the Present, and Building a Future"

Dedicated to the 105th Anniversary of the Martynas Mažvydas National Library of Lithuania

Compiled and edited by Dalia Cidzikaitė, Ilona Strumickienė, and Darius Žiemelis

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief

Vincas Grigas Vilnius University, Lithuania

Scientific Editor

Darius Žiemelis Martynas Mažvydas National Library of Lithuania

Members

Krzysztof Brzechczyn 	Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland
Dalia Cidzikaitė 	Martynas Mažvydas National Library of Lithuania
Pauls Daija 	University of Latvia
Lilija Duoblienė 	Vilnius University, Lithuania
Petra Düren 	Hamburg University, Germany
Saulius Grybkauskas 	Lithuanian Institute of History, Lithuania
Marek Jabłonowski 	University of Warsaw, Poland
Daiva Janavičienė 	Martynas Mažvydas National Library of Lithuania
Karolis Jonutis 	Vilnius University, Lithuania
Krista Lepik 	University of Tartu, Estonia
Zenonas Norkus 	Vilnius University, Lithuania
Luiz Oosterbeek 	Polytechnic Institute of Tomar, Portugal
Anda Rožukalne 	Riga Stradiņš University, Latvia
Kęstutis Šapoka 	Lithuanian Culture Research Institute, Lithuania
Dalia Štreimikienė 	Vilnius University, Lithuania
Marijana Tomić 	University of Zadar, Croatia
Pavla Vizváry 	Masaryk University, Czech Republic
Ana Vukadin 	National and University Library in Zagreb, Croatia

Address:

Martynas Mažvydas National Library of Lithuania
Gedimino Ave. 51, LT-01109 Vilnius, Lithuania

E-mail: Relevant.Tomorrow@lnb.lt; Darius.Ziemelis@lnb.lt

Website: <https://journals.lnb.lt/relevant-tomorrow>

Cover designer Akvilė Paukštytė

DOI: <https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.0>

Indexed in: [DOAJ](#), [Lituanistika](#), [Google Scholar](#)

Copyright © 2025 Authors. Published by the [Martynas Mažvydas National Library of Lithuania](#) .

This is an open access journal distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution Licence](#) (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium provided the original author and source are credited.

Turinys

Nuo redakcijos

- Ingrida Veliutė.* Įvadas į „Aktualu rytoj / Relevant Tomorrow“ specialųjį numerį, skirtą atminties institucijų ir valstybės sąveikai
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.1> X

Straipsniai

- Michael Bernhard.* Valstybinės atminties institucijos ir pilietinės visuomenės modeliai
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.2> 8
- Izabela Paszko.* „Täterorto“ topografija kaip objektas: Nacionalsocializmo istorijos dokumentų centras Miunchene ir šiuolaikinės atminties infrastruktūros
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.3> 23
- Zigmas Vitkus.* Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centras: tarp ekspertinės ir atstovaujamosios institucijos
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.4> 41
- Rikard Friberg von Sydow.* Diskusija apie Švedijos Tolimųjų Rytų meno muziejų: politika, postmodernizmas ir muziejaus paskirtis
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.5> 62
- Jan Haugner.* Atsiminimų pavertimas galia: Šveicarijos archyvai kaip respublikos politikos formavimo įrankis Naujųjų laikų antroje pusėje
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.6> 76
- Elżbieta Nowosielska, Michał Raczkowski, Adrianna Sznepik.* Skaitmeniniai humanitariniai mokslai – galimybė ar iššūkis tyrėjams? Apmąstymai apie projektą „Buvusių Lenkijos žemių kultūrinė-intelektualinė geografija po padalijimų 1865–1918 m.: skaitmeninis vadovas“
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.7> 93
- Georgi Verbeeck.* Kova su „pagrindiniu blogiu“ Pietų Afrikoje: Eugene'o de Kocko atvejis tarp teisingumo, susitaikymo ir atminties
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.8> 115
- Tetiana Boriak.* Atminties politika ir valstybės kūrimo dinamika Ukrainoje nuo 2014 metų: istoriniai tapatybės ženklai
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.9> 132

<i>Gabija Vyšniauskaitė-Danuse</i> . Nuo migracijos iki atminties: lietuvių diasporos paveldo išsaugojimas Argentinoje, Brazilijoje ir Urugvajuje https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.10	156
<i>Oksana Brui, Tetiana Chorna, Oleh Serbin</i> . Ukrainos nacionalinės skaitmeninės bibliotekos kūrimas: atminties institucijų, valstybinių ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimas išsaugant kultūros paveldą karo metu https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.11	174
Recenzijos	
<i>Rasa Čepaitienė</i> . Juokas, kuris ne visada juokiasi kartu su valdžia (Rec.: Neringa Klumbytė, <i>Autoritarinis juokas: politinis humoras ir sovietinė distopija Lietuvoje /</i> iš anglų k. vertė Daiva Litvinskaitė, Vilnius: Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2024. – 344 p. ISBN 978-5-420-01872-9) https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.13	191
Atmena žurnalo autoriams	200
Author Guidelines	204

Contents

From the Editor

- Ingrida Veliutė*. Introduction to the Special Issue of “Aktualu rytoj / Relevant Tomorrow”
on the Interaction between Memory Institutions and the State
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.1> X

Articles

- Michael Bernhard*. State Memory Institutions and Modes of Civil Society
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.2> 8
- Izabela Paszko*. Täterort Topography as Object: The Munich Documentation Center
for the History of National Socialism and Modern Infrastructures of Memory
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.3> 23
- Zigmas Vitkus*. The Genocide and Resistance Research Centre of Lithuania:
Between an Expert Institution and a Representative Institution
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.4> 41
- Rikard Friberg von Sydow*. The Debate Regarding the Swedish Museum of Far Eastern Antiquities:
Politics, Postmodernism and the Purpose of a Museum
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.5> 62
- Jan Haugner*. Turning Memories into Power: Swiss Archives as a Tool of Republican Policymaking
in the Second Half of the Early Modern Period
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.6> 76
- Elżbieta Nowosielska, Michał Raczkowski, Adrianna Sznapiak*. Digital Humanities:
An Opportunity or a Challenge When Dealing with Cultural Heritage and Memory?
Reflections on the Project “Cultural and Intellectual Geography of the Former Polish Lands
after the Partitions, 1865–1918: A Digital Vademecum”
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.7> 93
- Georgi Verbeeck*. Dealing with ‘Prime Evil’ in South Africa: The Eugene de Kock Case
between Justice, Reconciliation, and Memory
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.8> 115
- Tetiana Boriak*. The Politics of Memory and the Dynamics of State-Building in Ukraine Since 2014:
The Historical Markers of Identity
<https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.9> 132

<i>Gabija Vyšniauskaitė-Danušė. From Migration to Memory: Preserving Lithuanian Heritage in Argentina, Brazil, and Uruguay</i> https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.10	156
<i>Oksana Brui, Tetiana Chorna, Oleh Serbin. On the Way to the National Digital Library of Ukraine: The Collaboration of Memory Institutions, the State, and NGOs in Preserving Cultural Heritage in Wartime</i> https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.11	174
Reviews	
<i>Rasa Čepaitienė. Laughter That Does Not Always Side with the Authorities</i> (Review of: Neringa Klumbytė, <i>Autoritarinis juokas: politinis humoras ir sovietinė distopija Lietuvoje</i> / translated from English by Daiva Litvinskaitė, Vilnius: Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2024. – 344 p. ISBN 978-5-420-01872-9) https://doi.org/10.51740/RT.5.27.28.13	191
Atmena žurnalo autoriams	200
Author Guidelines	204